

EFFEKTEVALUERING AF DIGITALT UNDERSTØTTET GENOPTRÆNING

Markedsanalyse

17. marts 2016

PA Regional Office:
PA Consulting Group
Portland Towers
Göteborg Plads 1
2150 Nordhavn
Tel: +45 39 25 50 00
Fax: +45 39 25 5000
www.paconsulting.com

Version:

1.0

HOVEDKONKLUSIONER

Som led i effektevalueringen er der gennemført en analyse af markedet for løsninger til digital træning. Analysen har ført til udarbejdelsen af et systematisk overblik over relevante digitale træningsløsninger og de bagvedliggende leverandører, et samlet overblik over markedet for digitale træningsløsninger herunder centrale konklusioner om udbud, efterspørgsel, prisdannelse og konkurrencesituation samt en fremskrivning af den nuværende markedssituation frem mod 2020.

Der er tre hovedkonklusioner i markedsanalysen:

1. Indkøbsaftale kan bidrage til overblik over markedet
2. App-/portalbaserede løsninger er i fremvækst
3. Voksende efterspørgsel frem mod 2020

1. Indkøbsaftale kan bidrage til overblik over markedet

Et flertal af de interviewede giver udtryk for, at markedet for løsninger til digital understøttelse af træning er præget af mange mindre leverandører og innovative løsninger, hvilket kan gøre det til en krævende opgave for den enkelte kommune at danne sig et overblik over hvilke løsninger, der opfylder deres behov. Flere kommuner giver udtryk for, at de arbejder med metoder til evaluering af potentielle nye løsninger på området, og der peges af flere på, at en fælles rammeaftale med fokus på digitale træningsløsninger kan lette kommunernes arbejde med at danne sig et overblik over hvilke løsninger, der er relevante i forhold til deres behov.

2. App- og portalløsninger i fremvækst

Det er et tilbagevendende indtryk i markedet, at erfaringerne fra de tidligere implementeringer af løsninger på området har skærpet kommunernes bevidsthed omkring det samlede omkostningsbillede ved implementering af løsninger til digital træning i borgerens eget hjem. Særligt to forhold fremhæves af flere kommuner som havende særlig betydning i forhold til omkostningsbilledet: I det omfang at en digital træningsløsning kan tages i brug af borgeren uden at det kræver omfattende, forudgående tiltag til etablering af løsningen, og hvis udbredelsen af løsningen kan skaleres uden afhængighed til flaskehalse som udstyr og lignende, giver det en bedre driftsøkonomi. På tilsvarende vis er kommunerne blevet meget opmærksomme på, om de køber en færdigudviklet standardløsning eller om de reelt engagerer sig i et udviklingsprojekt ved at anskaffe en ny digital træningsløsning.

Samlet set tegner analysen et billede af, at kommunerne fremadrettet vil foretrække modne standardløsninger med et minimum af bindinger og afhængigheder, som kan iværksættes fleksibelt i borgernes hjem på deres præmisser.

3. Voksende efterspørgsel frem mod 2020

Kommunerne er i forbindelse med markedsanalysen blevet bedt om at vurdere, om de vil efterspørge færre eller flere løsninger til digital træning i løbet af de kommende fire år. Undersøgelsen viser, at fire ud af fem kommuner vil efterspørge flere løsninger i de kommende år og halvdelen af disse er fortsat åbne over for at indgå i udviklingssamarbejde i forbindelse med anskaffelsen.

Undersøgelsen viser endvidere, at der er en sammenhæng mellem kommunens bogførte udgifter til genoptræning og viljen til at efterspørge flere digitale træningsløsninger. Det er således de kommuner, der har de største udgifter til genoptræning pr. borger, som er mest tilbøjelige til at efterspørge flere løsninger i de kommende fire år.

INDHOLD

HOVEDKONKLUSIONER	1
1 OVERBLIK OVER RELEVANTE LØSNINGER	3
1.1 Resume	3
1.2 App- og portalteknologi	3
1.3 Fast sensorbaseret teknologi	5
1.4 Mobil sensorbaseret teknologi	7
2 CENTRALE KONKLUSIONER VEDRØRENDE MARKEDET	9
2.1 Resume	9
2.2 Prisdannelse	9
2.3 Markedsstruktur og -dynamik	10
2.4 Funktionalitet og krav	11
2.5 Barrierer for efterspørgsel	14
2.6 Tendenser og standarder	15
3 MARKEDSUDVIKLINGEN FREM MOD 2020	17
3.1 Resume	17
3.2 Kommunerne efterspørger flere løsninger	17
3.3 Kendetegn for kommuner, der efterspørger flere løsninger	17
4 STAMOPLYSNINGER FOR LEVERANDØRER	20
4.1 App- og portalteknologi	20
4.2 Fast sensorbaseret teknologi	25
4.3 Mobil sensorbaseret teknologi	26

1 OVERBLIK OVER RELEVANTE LØSNINGER

Dette kapitel præsenterer de løsninger og leverandører, der i forbindelse med udarbejdelsen af markedsanalysen er identificeret som havende den mest betydende tilstedeværelse på det danske marked.

1.1 Resume

Markedsanalysen tager afsæt i tre ud af de fem identificerede teknologiarketyper, som er blevet udvalgt ud fra en række afgrænsnings- og relevanskriterier, hvilket er dokumenteret i teknologianalysen.

Overordnet viser kortlægningen, at det danske marked for løsninger til digital understøttelse af træning er præget af mange mindre og relativt nystartede virksomheder, og at de enkelte løsninger som hovedregel har fundet begrænset anvendelse i et mindre antal kommuner. De to løsninger, som har fundet udbredelse i et større antal kommuner er dels kendetegnet ved at have været på markedet gennem flere år og ved at være markedsført af større, udenlandsk baserede virksomheder.

Det er imidlertid også et kendetegn, at der på det danske marked findes løsninger med de fornødne egenskaber til national udbredelse. Det vil sige en væsentlig udbredelse og dokumenteret klinisk effekt.

Det gælder endvidere, at der på tværs af de tre teknologiarketyper er identificeret et antal leverandører af løsninger med en international markedstilstedeværelse, som p.t. ikke er aktive på det danske marked.

Det er dog også værd at bemærke, at der inden for kategorien mobile, sensorbaserede løsninger er fundet det færreste antal leverandører såvel i Danmark som i udlandet, hvilket kan hænge sammen med, at den bagvedliggende teknologi er af nyere dato.

Den nedenstående gennemgang er struktureret i tre kategorier af løsninger, der svarer til de tre udvalgte teknologiarketyper, som udgør evalueringens genstandsfelt. Som supplement til den systematiske gennemgang af løsninger beskrives det inden for hver kategori, hvordan det internationale marked for løsninger af denne type ser ud og det vurderes, hvor sandsynligt det er, at kommercielle aktører med tilstedeværelse på udenlandske markeder vil udvikle en dansk markedstilstedeværelse.

1.2 App- og portalteknologi

1.2.1 Aktører på det kommunale marked

Markedet for digitale træningsløsninger baseret på app- og portal-teknologi er kendetegnet ved et stort udbud af løsninger og en høj grad af variation og spændvidde såvel i funktionalitet som i forhold til hvilke diagnosetyper, den enkelte løsning understøtter. Da løsningerne i kategorien ikke stiller videre krav til borgerens it-udstyr i form af særlige sensorer og lignende, findes der i kategorien et betydeligt element af løsninger, der markedsføres direkte over for borgerne som forbrugere uden om kommunernes mere formelle proces med visitation m.v. Løsninger som alene markedsføres direkte over for borgerne er selv sagt uden for denne analyses genstandsfelt, men det er værd at holde sig for øje, at sådanne løsninger dels kan præge borgernes forventninger i relation til tilsvarende løsninger tilbudt i regi af de visiterede træningsforløb, som kommunerne udbyder og at en eventuel forbrugerdrevet efterspørgsel efter digitale træningsløsninger for så vidt, at den er af betydeligt

omfang, på længere sigt kan give leverandører de fornødne erfaringer og økonomiske forudsætninger til også at gøre sig gældende på det kommunale marked.

Nedenstående tabel giver et overblik over løsninger og aktører identificeret i en survey til landets kommuner, der er gennemført i forbindelse med nærværende evaluering.

Tabellen viser fordelingen i kommunernes besvarelser af spørgsmålet om den anførte løsning anvendes i kommunen og i givet fald hvordan. Besvarelserne fordeler sig på følgende kolonner:

- I drift: Løsningen er i drift i den pågældende kommune
- Pilot: Løsningen afprøves i mindre skala i den pågældende kommune mhp. senere vurdering af evt. idriftsættelse
- Tidligere brugt: Løsningen har tidligere været anvendt i kommunen (enten som pilotprojekt eller i drift), men anvendes ikke længere
- Aldrig anvendt: Løsningen har ikke været anvendt i kommunen
- Ved ikke: Respondenten er ikke sikker på, om løsningen anvendes i kommunen

Tabel 1: Andel af kommuner, der anvender app- og portalbaserede træningsløsninger¹

Løsning	I drift	Pilot	Tidligere brugt	Aldrig anvendt	Ved ikke
Digifys DigiRehab	2 pct.	2 pct.	0 pct.	88 pct.	9 pct.
AidCube HomeRehab	7 pct.	7 pct.	2 pct.	79 pct.	5 pct.
DD2 InterWalk	11 pct.	2 pct.	0 pct.	79 pct.	9 pct.
MobileFitness Genoptræn.dk	7 pct.	0 pct.	4 pct.	78 pct.	11 pct.
LivaLife Liva ²	0 pct.	6 pct.	0 pct.	94 pct.	0 pct.
ExorLive	80 pct.	0 pct.	5 pct.	15 pct.	0 pct.
Happyneuron Professionel Hjernetræning	40 pct.	0 pct.	2 pct.	51 pct.	7 pct.

Tabel 1.1: Antal kommuner, som i survey har givet udtryk for at anvende en eller flere app- og portalbaserede træningsløsninger³

Løsning	I drift	Pilot	Tidligere brugt	Aldrig anvendt	Ved ikke
Digifys DigiRehab	1	1	0	50	5
AidCube HomeRehab	4	4	1	44	3
DD2 InterWalk	6	1	0	44	5
MobileFitness Genoptræn.dk	4	0	2	43	6
LivaLife Liva ⁴	0	0	0	0	0
ExorLive	47	0	3	9	0

¹ Oversigten bygger på kommunal survey gennemført i forbindelse med nærværende evaluering.

² Løsningen er ikke indgået i survey til kommunerne, men enkelte kommuner har anført, at de anvender denne løsning.

³ I alt 62 kommuner har deltaget i survey, men da ikke alle kommuner har udfyldt hele spørgeskemaet, kan tallene i tabellen i flere tilfælde være mindre end 62.

⁴ Løsningen er ikke indgået i survey til kommunerne, men enkelte kommuner har anført, at de anvender denne løsning.

I kapitel 4 findes en detaljeret gennemgang af de enkelte leverandører af løsninger inden for denne kategori.

1.2.2 Betydende internationale aktører

Som det fremgår af nedenstående gennemgang, er der inden for denne teknologiarketype allerede udenlandsk tilstedeværelse i det danske leverandørlandskab, og da en række udenlandske leverandører i kategorien tillige har relativt modne løsninger på området, vurderes det, at konkurrencen fremadrettet vil være præget af, at flere udenlandske leverandører vil søge at blive en del af leverandørlandskabet på det danske marked frem mod 2020.

Tabel 2: Internationale aktører der udbyder app- og portalbasere træningsløsninger

Navn ⁵	Oprindelse	Markeds-tilstedeværelse	Omfang	Diagnose
BioEx Exercise Pro Live	USA, 2011	USA	Kaiser Permanente Veterans Administration	3.000 øvelser målrettet forskellige diagnoser
BrainHealth Solutions Guttman Neuropersonal Trainer	Spanien, 2015	Spanien	>3.500 patienter	Neuro-rehabilitering – eks. apopleksi
FORCE Therapeutics	USA, 2010	USA	8.000 patientforløb årligt, flere end 14 hospitaler tilknyttet	Hofte-/knæalloplastik

Det synes endvidere at være kendetegnende for flere af de mere prominente udenlandske løsninger i kategorien, at disse oprindeligt er udviklet som såkaldt 'exercise prescription software' – dvs. løsninger, der understøtter terapeutens udformning og formidling af et øvelsesprogram for borgeren – og at de hen ad vejen er blevet udbygget med funktionalitet til i højere grad at understøtte løbende kontakt mellem borger og behandler samt monitorering af fremdrift i borgerens træningsforløb. Den nyeste tendens synes at være, at flere leverandører (herunder eks. FORCE Therapeutics og BioEx) søger at inkorporere mobil sensorteknologi bl.a. i form af såkaldt 'wearable technology' i deres løsninger.⁶ Nogle af de mest udviklede løsninger inden for kategorien ser således ud til at blive videreudviklet i retning mod brug af mobil, sensorbaseret teknologi.

1.3 Fast sensorbaseret teknologi

1.3.1 Aktører på det kommunale marked

Det gælder i højere grad for disse løsninger end i den foregående kategori, at de primært tilbydes og markedsføres i professionelt regi – dvs. med en kommune eller anden behandlende institution som disponent og mellemmand for løsningerne. Det hænger navnlig sammen med nødvendigheden af at foretage en egentlig installation af udstyret samt at løsningernes højere grad af kobling til specifikt

⁵ Oversigten er et kvalificeret udvalg af løsninger fra selekteret fra en bruttoliste identificeret via desk research og gennemgang af kliniske studier. De fremhævede løsninger er kendetegnet ved at være standardløsninger frem for forskningsprojekter, ved at være egnede til brug i borgerens hjem og ved at leverandørerne har en betydende, international markedstilstedeværelse. En fuldstændig bruttoliste over identificerede løsninger kan beskues i bilag B.

⁶ Se eks. <http://www.businesswire.com/news/home/20151111006091/en/FocusMotion-Announces-Training-Physical-Therapy-Workforce-Monitoring>

hardwareudstyr gør, at løsninger som hovedregel har en højere anskaffelsespris end løsninger i kategorien app- og portalløsninger. For alle de beskrevne løsninger gælder det dog, at der er mulighed for, at privatpersoner på forbrugerbasis kan anskaffe sig løsninger om end det typisk er til en noget højere pris end løsninger beskrevet i det foregående.

Nedenstående tabel giver et overblik over løsninger og aktører identificeret i en survey til landets kommuner, der er gennemført i forbindelse med nærværende evaluering.

Tabel 3: Andel af kommuner, der anvender faste sensorbaserede træningsløsninger⁷

Løsning	I drift	Pilot	Tidligere brugt	Aldrig anvendt	Ved ikke
Welfare Denmark Virtuel Genoptræning	14 pct.	3 pct.	15 pct.	63 pct.	5 pct.
Mitii Development Mitii	0 pct.	7 pct.	7 pct.	82 pct.	4 pct.
DigiCorpus	2 pct.	0 pct.	4 pct.	84 pct.	11 pct.

Tabel 3.1: Antal kommuner, som i survey har givet udtryk for at anvende en eller flere faste sensorbaserede træningsløsninger⁸

Løsning	I drift	Pilot	Tidligere brugt	Aldrig anvendt	Ved ikke
Welfare Denmark Virtuel Genoptræning	8	2	9	37	3
Mitii Development Mitii	0	4	4	45	2
DigiCorpus	1	0	2	48	6

I kapitel 4 findes en detaljeret gennemgang af leverandører af løsninger inden for denne kategori.

1.3.2 Betydende internationale aktører

Tabel 4: Internationale aktører, der udbyder faste sensorbaserede træningsløsninger

Navn ⁹	Oprindelse	Markeds-tilstedeværelse	Omfang	Diagnose
NeuroAtHome	Spanien, 2012	Spanien Latinamerika	>4.000 patienter	Geriatrici, apopleksi, muligvis kroniske lidelser
Jintronix	Canada, 2010	USA Australien Canada	>5.000 patienter	Apopleksi

⁷ Oversigten bygger på kommunal survey gennemført i forbindelse med nærværende evaluering.

⁸ I alt 62 kommuner har deltaget i survey, men da ikke alle kommuner har udfyldt hele spørgeskemaet, kan tallene i tabellen i flere tilfælde være mindre end 62.

⁹ Oversigten er et kvalificeret udvalg af løsninger fra selekteret fra en bruttoliste identificeret via desk research og gennemgang af kliniske studier. De fremhævede løsninger er kendetegnet ved ikke at være standardløsninger frem for forskningsprojekter, ved at være egnede til brug i borgerens hjem og ved at leverandørerne har en betydende, international markeds-tilstedeværelse. En fuldstændig bruttoliste over identificerede løsninger kan beskues i bilag B.

Reflexion Health Vera	USA, 2012	USA	>67 hospitals-distrikter	Hofte-/knæalloplastik
Virtualware VirtualRehab	Spanien, 2004	Spanien Latinamerika Australien Mellemøsten Rumænien Rusland Storbritannien Japan	>10.000 gennemførte øvelser	Apopleksi

Som det fremgår af ovennævnte oversigt, er der et mindre antal internationale leverandører, som tilbyder løsninger baseret på fast, sensorbaseret teknologi, der har en betydelig markedsudbredelse på deres hjemmemarkeder. Det kan således ikke udelukkes, at det danske leverandørlandskab vil blive suppleret med tilstedeværelse af internationale aktører i løbet af de næste fire år.

1.4 Mobil sensorbaseret teknologi

1.4.1 Aktører på det kommunale marked

Løsningerne i denne kategori er kendetegnet ved at være forholdsvis nye, og der er da også registreret et mere begrænset antal konkrete løsninger i denne kategori sammenlignet med de foregående kategorier.

Tabel 5: Kommunal anvendelse af løsninger baseret på mobil sensorbaseret teknologi¹⁰

Løsning	I drift	Pilot	Tidligere brugt	Aldrig anvendt	Ved ikke
ICURA Trainer	4 pct.	4 pct.	2 pct.	86 pct.	5 pct.

Tabel 5.1: Antal kommuner, som i survey har givet udtryk for at anvende en løsning baseret på mobil sensorbaseret teknologi¹¹

Løsning	I drift	Pilot	Tidligere brugt	Aldrig anvendt	Ved ikke
ICURA Trainer	2	2	1	48	3

I kapitel 4 findes en detaljeret gennemgang af leverandører af løsninger inden for denne kategori.

1.4.2 Betydende internationale aktører

Som det fremgår af ovenstående gennemgang er antallet af leverandører med løsninger inden for kategorien begrænset. Det gælder også internationalt, om end det store fokus på 'wearable

¹⁰ Kilde: Kommunal survey.

¹¹ I alt 62 kommuner har deltaget i survey, men da ikke alle kommuner har udfyldt hele spørgeskemaet, kan tallene i tabellen i flere tilfælde være mindre end 62.

computing', mobile fitness apps og lignende tilsiger, at kategorien vil rumme væsentlige flere leverandører i den nærmeste fremtid.

Det vurderes dog, at det danske leverandørlandskab frem mod 2020 primært vil opleve en forskydning, hvor leverandører med en eksisterende markedstilstedeværelse i en anden kategori (eks. løsninger baseret på fast, sensorbaseret teknologi eller videobaserede løsninger) vil videreudvikle deres løsning til at fungere på mobile platforme. Denne udvikling ventes tilsvarende at finde sted på det internationale marked, om end indvirkningen heraf på det danske marked vurderes at være begrænset. Det skyldes navnlig, at tidshorisonten for udvikling af løsninger baseret på sensorteknologi og opnåelse af dokumentation for løsningens kliniske effekt i tillæg til aktiviteter som sproglig lokalisering, etablering af markedsfølsom tilstedeværelse, gennemførelse af udviklingsprojekt og opnåelse af større udbredelse anslås at være mindst tre - fire år.

2 CENTRALE KONKLUSIONER VEDRØRENDE MARKEDET

I denne del af analysen præsenteres de centrale observationer vedrørende markedet for løsninger til digital understøttelse af træning. Overordnet kan det konstateres, at markedet er præget af mange mindre leverandører med relativt nye og umodne løsninger og mange kommuner har oplevet, at de har deltaget i udviklingsprojekter frem for at anskaffe en standardhyldevare.

2.1 Resume

Generelt er kommunerne dog tilfredse med den service og support, de får fra deres leverandør og mange kommuner er indstillet på også fremover at deltage i udvikling eller tilpasning af nye løsninger, når bare præmisserne ligger klar fra begyndelsen. Den generelle observation omkring prisdannelse er, at priserne er relativt stabile med en svagt stigende tendens og der er en bevægelse i retning mod simplificerede prisstrukturer, hvor en løsning anskaffes på abonnementsbasis til en fast enhedspris, der omfatter eksempelvis licens, support, leje af udstyr, forsikring m.v.

Den kommunale efterspørgsel på digitale løsninger til træning er meget optaget af brugervenlighed og egnethed i.f.t. specifikke målgrupper, da det i hverdagen opleves, at borgerforventninger spiller en afgørende rolle i forhold til motivationen for selvtræning. Nogle borgere vil have noget, der ligner deres iphone-apps mens andre borgere er teknologiforskrækkede og skal have noget, der 'ikke kan gå i stykker'.

Omkostningsbilledet i forhold til udbringnings- og opsætningslogistik og den tilknyttede usikkerhed omkring udnyttelsesgrad har desuden gjort, at træningsløsninger baseret på faste sensorer oplever stigende efterspørgsel, mens løsninger med en lavere grad af afhængighed i forhold til specifikt udstyr, som i princippet kan installeres på en generisk tablet eller tilgås via borgerens udstyr vinder frem.

Endelig er det observeret i forbindelse med markedsundersøgelsen, at hvis en digital træningsløsning er tilstrækkeligt fleksibel i forhold til anvendelsesmåder, kan den hurtigt opnå stor udbredelse i kraft af dens understøttelse af eksisterende arbejdsgange blandt det sundhedsfaglige personale samtidig med, at løsningen rummer muligheden for også at understøtte fremtidige arbejdsgange med fokus på hjemmetræning og fjernmonitorering.

2.2 Prisdannelse

Der er i forbindelse med gennemførelse af markedsanalysen blevet stillet en række spørgsmål til undersøgelsens deltagere om gennemskueligheden i prisdannelsen, samt hvad tendensen synes at være i forhold til prisudviklingen på markedet for digitale træningsløsninger.

De interviewede tegner et billede af markedsstrukturen, der kan sammenfattes ved nedenstående hovedpointer:

- *Svagt stigende priser* – løsningernes priser er relativt stabile om end de udviser svagt stigende tendenser
- *Ændret omkostningsfokus* – kommunerne ser ikke blot på anskaffelsesprisen men inddrager øvrige implementeringsomkostninger
- *Mere forudsigelige enhedspriser* – leverandørerne bestræber sig på at tilbyde mere overskuelige prisstrukturer, som gør det lettere for kommunerne at estimere deres direkte omkostninger

De enkelte pointer gennemgås nærmere i det nedenstående.

2.2.1 Svagt vigende priser

De interviewede giver generelt udtryk for, at prisdannelsen i markedet for løsninger til digital understøttelse af træning er stabil med en svagt faldende tendens. Samtidig synes der at være en tendens mod en mere simpel og dermed gennemskuelig prisstruktur, hvor flere leverandører tilbyder en fast, regelmæssig enhedspris per tilknyttet borger eller medarbejder, hvilket gør det lettere for kommunerne at foretage beregninger af potentiale i forhold til omkostninger.

Der er generelt en oplevelse blandt de interviewede af, at leverandørerne er "til at tale med" i forhold til prisen ved evt. større anskaffelser. I det omfang at en kommunal kunde har anskaffet et større antal licenser, har oplevelsen generelt været, at man er blevet tilgodeset enten i form af en lavere pris per licens eller ved at være blevet tilbudt andre fordele som eksempelvis gratis uddannelse af medarbejderne i brug af løsningen.

2.2.2 Ændret omkostningsfokus

Omkostninger til drift af udstyr i form af udgifter til licens, supportaftale og lignende vurderes af de interviewede generelt som værende et væsentligt parameter i det samlede omkostningsbillede. Flertallet af de interviewede giver dog samtidig udtryk for, at kommunerne i forbindelse med deres afprøvning af konkrete løsninger er blevet meget opmærksomme på, at det i endnu højere grad er afgørende for økonomien i anskaffelserne, at der er overblik over de afledte omkostninger.

Som eksempel, herunder medarbejderes tidsforbrug i forbindelse med implementering samt ikke mindst i hvilket omfang den anskaffede løsning kan sikre en vis udnyttelsesgrad. Det er dyrt at have udstyr til at stå ubrugt hen i borgernes hjem, da der i sagens natur ikke er andre borgere, som kan anvende det samtidig. Det betyder, at løsninger, som er afhængige af udstyr for at virke bør kunne garantere en vis udnyttelsesgrad.

2.2.3 Mere forudsigelige enhedspriser

Tilsvarende giver flere af de interviewede udtryk for, at leverandørerne på markedet arbejder på at give omkostningssiden større forudsigelighed ved eksempelvis at tilbyde løsninger, hvor der betales én pris for løbende leje af hardware inklusiv support og forsikring, som kan udnyttes, hvis det udlånte udstyr skulle gå i stykker.

Det udtrykkes således generelt af de interviewede som værende en tendens, at omkostningsbilledet i forhold til udbringnings- og opsætningslogistik og den tilknyttede usikkerhed omkring udnyttelsesgrad har gjort, at træningsløsninger baseret på faste sensorer oplever mindre efterspørgsel, mens løsninger med en lavere grad af afhængighed i forhold til specifikt udstyr, som i princippet kan installeres på en generisk tablet eller tilgås via borgerens eget udstyr, vinder frem.

2.3 Markedsstruktur og -dynamik

Som led i markedsanalysen er de interviewede blevet spurgt til hvordan markedet efter deres opfattelse er struktureret. Der fokuseres i særlig grad på antallet af leverandører, de enkelte leverandørers andel af markedet samt på dynamikken i markedet og dermed også i hvilken grad det nuværende leverandørlandskab kan forventes at være stabilt i de kommende år.

De interviewede tegner et billede af markedsstrukturen, der kan sammenfattes ved nedenstående hovedpointer:

- *Fragmentering* - Markedet er præget af mange mindre leverandører
- *Fra ildsjæle til systematik i anskaffelser* – Der udfoldes mange steder i kommunerne store bestræbelser på at danne sig et overblik over og en systematisk indsigt i fordele og ulemper ved de mange tilgængelige løsninger, hvor anskaffelser tidligere i højere grad har været båret af ildsjæle og entusiasme
- *Konsolidering* – En konsolidering i markedet kunne gøre det muligt for leverandørerne at kombinere de bedste egenskaber fra forskellige løsninger

I det nedenstående gennemgås de enkelte hovedpointer nærmere.

2.3.1 Fragmentering

Det er generelt opfattelsen blandt de interviewede, at markedet for løsninger til understøttelse af digital træning overordnet set er præget af mange mindre leverandører, som generelt set tilbyder løsninger, der er relativt specialiserede i forhold til eksempelvis borgere med bestemte diagnoser. Denne tendens gør sig især gældende inden for teknologiarketyperen "app + portal", hvor adgangsbarrieren er relativt lav i den forstand, at to studerende med en god idé i princippet kan lave en app med relevant funktionalitet. Når man bevæger sig over i de sensor-baserede løsninger stiger kravene til den fornødne knowhow og dermed til leverandørernes tekniske og organisatoriske kapacitet, hvorfor der er et mindre antal af løsninger på disse områder.

Flertallet af de interviewede giver udtryk for en forventning om, at man i de kommende år vil se en udvidelse af antallet af leverandører på markedet idet som det udtrykkes, at 'det innovative potentiale langt fra er udtømt' og det anføres fra fleres side, at en fælles rammeaftale med fokus på kommuners indkøb af løsninger til digital træning kan være et nyttigt instrument til at navigere i markedet og danne sig et overblik over de mere velafprøvede løsningers fordele og ulemper i forhold til den enkelte kommunes behov.

2.3.2 Fra ildsjæle til systematik i anskaffelse

Respondenterne giver omvendt udtryk for, at det kan være svært at danne sig et fuldstændigt overblik over de mange forskellige løsninger på markedet, og der ses således flere eksempler blandt aftagerkommunerne på, at man arbejder med eller orienterer sig mod metodikker og kataloger til at kortlægge og beskrive de forskellige løsningers fordele og ulemper på udvalgte nøgleparametre. Dette skal ifølge flere af de interviewede ses som en reaktion på et historisk anskaffelsesmønster i aftagerkommunerne, der har været mere eksplorativt og måske i nogen grad præget af tilfældigheder, hvor nogle ildsjæle har fået øje på et spændende produkt og prisen for at tage det ind som et pilotprojekt har været tilpas lille til, at man ikke har følt et behov for at gennemføre en bredere markedsafdækning. Dette har for nogle af de interviewedes vedkommende ført til en oplevelse af, at konkurrenceudsættelse ikke har spillet en væsentlig rolle i kommunernes hidtidige anskaffelser.

2.3.3 Konsolidering

Flere af de interviewede er af den opfattelse, at en vis konsolidering af de mange små leverandører på markedet kunne gøre det muligt at forene de bedste egenskaber fra forskellige løsninger, hvilket igen potentielt ville gøre det nemmere for aftagerkommunerne at opnå vished for teknisk modenhed og sundhedsfaglig effekt over for en bredere gruppe af borgere.

Flere af de interviewede vurderer imidlertid, at konsolideringen ikke kommer af sig selv, da der fortsat er potentiale til at flere små virksomheder med en god idé kan finde fodfæste på markedet.

Undersøgelsens deltagere er imidlertid generelt enige om, at leverandørernes lidenhed ikke er blevet oplevet som en ulempe af kommunerne i forhold til at modtage support og service på de leverede løsninger. Samtlige af de interviewede giver udtryk for, at kommunerne generelt er tilfredse med den support og service de har modtaget fra leverandørerne. Til gengæld er der flere, der giver udtryk for, at man som aftager en løsning forud for indgåelse af en kontrakt bør gøre sig det klart, om man reelt involverer sig i et udviklingsprojekt eller om der er tale om en mere ligefrem anskaffelse af en 'grydeklar' løsning, der allerede har været afprøvet og modnet i andre kommuner.

2.4 Funktionalitet og krav

Deltagerne i undersøgelsen er endvidere blevet spurgt til hvordan den kommunale efterspørgsel udmønter sig i konkrete krav til løsningerne samt i hvilken grad løsningernes funktionalitet opfylder disse krav.

Tilbagemeldingerne fra respondenterne kan sammenfattes under følgende hovedpointer:

- *Gode løsninger anvendes ofte* – de fleste krav til digitale træningsløsninger er afledt af kommunernes ønske om at opnå en høj anvendelsesgrad for de anskaffede løsninger
- *Ønske om bredere anvendelsespotentiale* – de enkelte løsninger opleves i dag som relativt snævre i forhold til målgrupper og kommunerne efterspørger i højere grad løsninger, der kan bringes i anvendelse over for flere målgrupper
- *Hyppigere opfølgning øger behov for dataudtræk* – I takt med at kommunerne bliver mere ambitiøse i forhold til at anvende løsningerne substituerende, bliver en højere grad af opfølgning på den faktiske brug stadig vigtigere. Det stiller krav om bedre muligheder for dataudtræk og rapporter til de anvendte løsninger

De enkelte pointer gennemgås nærmere i det nedenstående.

2.4.1 Gode løsninger anvendes ofte

Det er et helt generelt indtryk på tværs af de i undersøgelsen deltagende respondenter, at den bedste løsning er den, der bliver brugt af så mange borgere med træningsbehov som muligt. Der gives i særlig grad udtryk for, at kommunerne i deres efterspørgsel ser på en række forhold, der i varierende grad kan spille ind på i hvilket omfang en given løsning lever op til dette ønske.

Overordnet peges der på, at løsninger baseret på fast sensor-teknologi, som skal installeres af kommunen i borgerens hjem har en relativt høj omkostningsprofil og afledte logistiske komplikationer, hvorfor de interviewede giver udtryk for, at mange kommuner har valgt at se på mere mobile og fleksible løsninger som alternativ eller supplement til løsningerne med fast sensor.

Der peges særligt på vigtigheden af, at en løsning er udformet på en måde, så den kan betjenes nemt af målgruppen. Her kan der eksempelvis være stor forskel på borgere, som er visiteret til generel vedligeholdelsestræning grundet alderssvækkelse, hvoraf flere i målgruppen aldrig har betjent en computer før. Tilsvarende kan der i grupperne af borgere med genoptræning i relation til diagnosespecifikke lidelser være flere, som er yngre eller erhvervsaktive og som på den måde har forventninger om, at løsningen tilbyder en brugergrænseflade på niveau med hvad de er vant til fra den øvrige teknologi, som de er vant til at betjene i hjemmet eller på arbejdet.

2.4.2 Ønske om bredere anvendelsespotentiale

Et andet forhold, som et flertal af de interviewede pegede på som afgørende for effekten af den anvendte løsning var spørgsmålet om hvor vidt en given løsning understøttede træningsforløb for en bestemt diagnose. Understøttelse skal dels forstås som hvor vidt den givne løsning rummer træningsprogrammer for de relevante diagnoser og dels i hvilket omfang, der foreligger erfaringer med og dokumentation for løsningens kliniske effekt. Her er det værd at understrege, at graden af specifikke krav kan variere meget afhængig af det specifikke genoptræningsbehov, og de interviewede gav tilsvarende udtryk for, at der var stor forskel på de krav, som kommuner stiller i forhold til en løsning, der fortrinsvis anvendes supplerende eller som udslusningsstrategi sammenlignet med de løsninger, hvor kommunen har som ambition, at den digitale træning helt eller delvist skal substituere traditionel fremmødetræning.

Undersøgelsen identificerede imidlertid også tilfælde, hvor forskellige kommuner anvendte den samme løsning med forskelligt ambitionsniveau for så vidt angår graden hvormed en løsnings funktionalitet anvendes fuldt ud. Det kan antyde, at spørgsmålet om på hvilket ambitionsniveau en given kommune anvender en given løsning også er afhængig af den organisatoriske praksis og den historik, som løsningen er blevet en del af. Hvis en kommune eksempelvis har anskaffet en løsning på et tidligt tidspunkt, kan den organisatoriske praksis være baseret på en given løsnings muligheder på anskaffelsestidspunktet, mens løsningen i mellemtiden er blevet videreudviklet til at muliggøre nye arbejdsgange, hvor borgeren i højere grad involveres digitalt.

Den nye måde at arbejde på, hvor man ikke blot møder borgeren i træningscenteret men interagerer med en anden frekvens og med afsæt i digitale værktøjer og registrering kræver endvidere, at det

behandlende personale er parate til at omstille sig til nye arbejdsgange. Hvis en løsning kan anvendes tilstrækkeligt fleksibelt, kan den potentielt bygge bro mellem gammel og ny praksis og dermed opnå større gennemslagskraft. Der er i forbindelse med markedsanalysen afdækket løsninger med en betydelig markedsudbredelse, der både kan bruges som et klassisk 'redskab til at udskrive træningsprogrammer', men som også kan anvendes som digitalt bindemiddel i den løbende kontakt mellem borger og fysioterapeut.

Den overordnede pointe fra interviewdeltagerne synes imidlertid at være, at langt de fleste løsninger til digital genoptræning i dag er relativt snævert specialiseret i forhold til et begrænset antal diagnoser, hvilket dels gør antallet af borgere i målgruppen relativt lille for den enkelte kommune, men samtidig betyder løsningernes snævre fokus, at en ambition om at tilbyde digitale genoptræningstilbud til alle borgere med behov for træning potentielt kan indebære, at man skal oppebære en portefølje af forskellige løsninger. Det komplicerer selvsagt spørgsmål som organisatorisk forankring, databaseret integration til EOJ, brugerstyring, uddannelse af personale og lignende.

Flere af de interviewede giver således udtryk for, at de fremadrettet vil efterspørge løsninger med et bredere anvendelsespotentiale eller at de i hvert fald, når de har fundet en løsning, som virker for dem, vil efterspørge, at denne løsning videreudvikles til at udgøre kommunens platform for en bredere række af diagnoser.

2.4.3 Hyppigere opfølgning stiller krav om dataudtræk

Det fremhæves af nogle af de interviewede, at kommuner som arbejder systematisk med at lade digitale løsninger substituere dele af fremmødetræningen med fordel kan foretage hyppig opfølgning på den faktiske brug af løsningen for at sikre den fornødne effekt. Det stiller selvsagt krav om, at den anvendte løsning giver gode muligheder for, at brugsdata og –statistik kan præsenteres i meningsfulde rapporter og oversigter til bruger herfor. I takt med at kommunerne tager stadig flere digitale træningsløsninger i anvendelse stiger interessen imidlertid for at kunne trække data ud fra de enkelte løsninger og integrere dem i allerede anvendte EOJ- og rapporterings-løsninger, således at man ikke behøver forholde sig til mere end én administrationsgrænseflade.

Det er imidlertid langt fra alle træningsløsningerne, der giver nem mulighed for integration og udveksling af data med kommunens øvrige fagsystemer, og flere af de interviewede giver udtryk for, at dataoverførsel i dag i mange tilfælde sker manuelt. Det begrundes typisk begrundes med, at løsningen understøtter et begrænset antal borgere i drift eller at ambitionen med anvendelsen ikke stiller krav om daglig opfølgning på fremdrift og brug. Omvendt peger undersøgelsen på, at i de situationer, hvor man har prioriteret dataintegrationen, er efterspørgslen opstået, fordi kommunen ønsker mulighed for en særligt hyppig opfølgning på aggregerede data vedrørende borgernes brug af løsningerne eller fordi kommunen har et stort antal borgere i brug på de pågældende løsninger.

Samlet set tegner undersøgelsen et billede af, at den kommunale efterspørgsel efter digitale løsninger til understøttelse af træning har ændret karakter gennem de seneste par år. Undersøgelsen indikerer, at kommunerne har været igennem en fase, hvor de har afsøgt markedet og prøvet forskellige innovative løsninger af og dermed opnået erfaring og fundet ud af, hvad der er effektivt og hvad der er mindre effektivt. Kommunernes bevidsthed om og krav til de økonomiske løsninger er blevet skærpet af disse erfaringer. Det har bidraget yderligere til denne udvikling, at kommunerne har oplevet ændrede økonomiske og lovgivningsmæssige rammebetingelser. Af konkrete eksempler på dette nævner deltagerne i undersøgelsen aftalen om omprioriteringsbidraget og de senere års ændring af lov om social service, der forpligter kommunalbestyrelser til at tilbyde borgere træning til forbedring af funktionsevnen, hvis det kan nedsætte borgerens behov for hjælp. I kommuner hvor satsningen primært drives af ildsjæle og ikke er forankret strategisk gives der udtryk for, at nye investeringer skal kunne tjene sig hjem inden for et år, hvilket måske er et ekstremt eksempel, men det generelle billede er, at tilbagebetalingshorisonten for investeringer på området er forkortet.

2.5 Barrierer for efterspørgsel

Deltagerne i undersøgelsen er blevet stillet en række spørgsmål vedrørende deres vurdering af, hvad der udgør de største barrierer for en øget kommunal efterspørgsel på løsninger til digital understøttelse af træningen.

De interviewede peger særligt på tre forhold, som efter deres vurdering virker hæmmende på den kommunale efterspørgsel:

- *Medarbejderne arbejder med borgerforventninger* – Medarbejderne oplever, at det er nødvendigt at arbejde med og adressere borgernes forventninger til genoptræningsforløbet
- *Faglige traditioner* - Feltets sundhedsfaglige forankring gør arbejdsgangsfremdringer mere udfordrende
- *Umodne løsninger* - Markedet er præget af mange mindre leverandører og relativt umodne løsninger

I det følgende gennemgås de enkelte opmærksomhedspunkter nærmere.

2.5.1 Medarbejderne arbejder med borgerforventninger

Flere af de adspurgte giver udtryk for, at det daglige arbejde i kommunerne med at visitere borgere og tilrettelægge træningsforløb sker i en hverdag, hvor borgernes forventninger spiller en betydelig rolle i forhold til hvad der er muligt. Hvis borgeren eksempelvis har været vant til at deltage i fremmødetræning kan det kræve en proaktiv indsats fra kommunen og den enkelte behandlers side i forhold til at overbevise borgeren om et digitalt alternativs fordele. Og det er ikke alle medarbejdere, der følger sig lige godt klædt på til at varetage denne rolle som ambassadør for de digitale træningsmuligheder.

Omvendt peger flere af de interviewede på, at kommunerne er nødt til at arbejde meget målrettet med forventningsafstemning, udslusningsstrategier og lignende, fordi borgerne i sagens natur forbliver i kommunen og eventuelle tilbagefald som følge af manglende vedligeholdelsestræning eller lignende i sidste ende vil skulle samles op af kommunen. Dette ansporer de mere proaktive kommuner til at tænke langsigtet og i helheder og at inddrage borgeren i en aktiv forventningsafstemning omkring medansvaret for egen træning.

2.5.2 Faglige traditioner

Enkelte af de interviewede peger på at bestræbelserne på at indføre digitale løsninger til understøttelse af træning kræver en ny tilgang til arbejdet, som i et vist omfang kan kræve, at man anlægger andre perspektiver end den traditionelle sundhedsfaglige tilgang. For at opnå det fulde udbytte af anvendelsen af digitale løsninger vil kommunens fysioterapeuter skulle indrette sig med nye arbejdsgange, hvor de måske ikke i samme omfang møder borgeren i forbindelse med træningen på centeret eller lignende, men hvor de i højere grad fjernmonitorerer og dermed interagerer med og rådgiver borgerne med afsæt i data indsamlet fra digitale træningsløsninger.

Det er en ny måde at arbejde på, og det fører naturligt for mange medarbejdere til at have en fagligt funderet, sund skepsis over for eksempelvis præcisionen i de udviklede løsningers sensorer og lignende og det er erfaringerne fra flere af de adspurgte kommuner, at en succesrig implementering af digitale løsninger til understøttelse af træning beror på, at medarbejderne oplever, at de involveres i arbejdet. På tilsvarende vis medvirker arbejdet med at etablere standardiserede arbejdsgange for den digitale understøttelse til at synliggøre, at der kan være store forskelle i de etablerede kliniske praksisser de enkelte kommuner imellem eksempelvis afhængig af hvilke kommuner, man typisk samarbejder med om faglig udvikling og genoptræning.

2.5.3 Umodne løsninger

Som demonstreret tidligere i rapporten er markedet for løsninger til digital understøttelse af træning præget af mange mindre leverandører med relativt nye og umodne løsninger. Flertallet af de interviewede giver udtryk for, at kommunernes tidlige første erfaringer med at implementere digitale træningsløsninger har været præget af en oplevelse af at være relativt aktive partnere i

produktudviklingen frem for 'blot' at være almindelige aftagere af et 'grydeklart' produkt med en tilhørende tjenesteydelse.

Det er således indtrykket blandt flere kommuner i undersøgelsen, at de nok har skullet bruge mere tid på at klæde leverandørerne på til at forstå opgaven og foretage de fornødne tilpasninger i løsningerne end hvad de indledningsvist regnede med. Den fremadrettede konsekvens har været, at mange kommuner i forbindelse med overvejelser omkring anskaffelser vil spørge mere ind til leverandørens konkrete referencer fra sammenlignelige kommuner.

Vurderingen blandt de interviewede er, at det fremadrettet vil være udslagsgivende for nogle kommuner, at leverandøren kan fremvise referencer fra implementeringer i andre kommuner, mens andre kommuner er mere optaget af at sikre de rette rammer og aftalemæssige vilkår for at engagere sig i et udviklings samarbejde.

Respondenterne giver udtryk for at særligt kategorien af løsninger baseret på app+portal-teknologi rummer et væld af små og innovative løsninger, hvor der for flere af løsningernes vedkommende endnu ikke har været så meget fokus på at udarbejde sundhedsfaglig dokumentation for effekten af løsningerne. Her kan det ifølge enkelte af de interviewede være en fordel, hvis flere leverandører med international erfaring bevæger sig ind på markedet, idet leverandører med erfaring fra flere lande efter al sandsynlighed har haft et større grundlag af brugere og dermed lettere har kunnet opnå den fornødne volumen til at gennemføre egentlige effektstudier.

Endelig giver flere af de interviewede udtryk for, at det kan være svært for kommunerne at danne sig et overblik over de forskellige løsninger på markedet og ikke mindst hvad implementering af de enkelte løsninger indebærer for kommunen. Der henvises til, at enkelte kommuner som følge heraf har arbejdet aktivt med at udvikle mere systematiske frameworks til evaluering af løsninger, mens andre kommuner mere pragmatisk ser på hvad nabokommunen har implementeret og så forhører sig hos denne om erfaringerne. Det er imidlertid et fælles kendetegn at dokumentationskravene forud for investeringsbeslutninger på området bliver stadigt højere.

2.6 Tendenser og standarder

Respondenterne er i forbindelse med undersøgelsen blevet spurgt, om de kan pege på nogle specifikke tendenser eller standarder, der kan tænkes at få betydning for den kommunale efterspørgsel og formulering af krav til digitale træningsløsninger fremadrettet.

Tilbagemeldingerne fra respondenterne kan sammenfattes under følgende to hovedpointer:

- *Økonomiske rammebetingelser* – de fleste nævner, at det vil være kommunernes økonomiske og lovgivningsmæssige rammebetingelser, der er den væsentligste driver for kommunernes efterspørgsel på området
- *Orientering mod mere modne løsninger* – mange kommuner vil fremover foretrække at købe løsninger, der er klar til at blive taget i brug uden forudgående deltagelse i udviklingsforløb

De enkelte pointer gennemgås nærmere i det nedenstående.

2.6.1 Økonomiske rammebetingelser

Det fremhæves, at lovgivning og økonomi som rammebetingelser naturligvis påvirker kommunernes adfærd i markedet grundlæggende og der peges i den forbindelse dels på, at tilføjelsen af §83a til serviceloven har øget tilgangen til kommunernes træningstilbud i væsentlig grad og dermed tvunget dem til at tænke nyt i forhold til tilrettelæggelsen af de geriatriske træningsforløb.

Som anført i det ovenstående peger flertallet af de interviewede på, at kommunernes økonomiske forhold og rammebetingelser for træning vil få endog meget stor betydning for i hvilken grad kommunerne vil efterspørge digitale løsninger fremadrettet. Det beskrives generelt som en udfordring, at kommunerne har oplevet store stigninger i antallet af genoptræningsplaner i løbet af 2015 uden at budgetterne kan øges tilsvarende, og der er derfor en udtalt vilje til at søge at tilrettelægge træningsforløbene mere effektivt gennem øget brug af digitale løsninger i de kommende år.

Det altafgørende for en øget kommunal efterspørgsel er imidlertid ifølge flertallet af de interviewede, om man kan nå en tilstrækkelig høj udnyttelsesgrad på det udstyr og de løsninger, som skal ruller ud til borgerne. Hvis kommunerne kan opnå en tilstrækkelig høj udnyttelsesgrad og den kliniske effekt i øvrigt er på højde med eksisterende tilbud, er alle de interviewede kommuner meget villige til at efterspørge flere løsninger på området.

Ud over udnyttelsesgraden peger flere af de interviewede på udbredelsen af og kendskabet til standardiserede metoder til vurdering af digitale træningsløsningers 'profil'. Der peges på, at enkelte kommuner allerede har taget specifikke metoder i brug – der nævnes såvel VTV-modellen som mere pragmatiske egenudviklede metoder.

2.6.2 Orientering mod mere modne løsninger

I tillæg hertil fremhæves det igen, at kommunernes efterspørgsel er modnet meget gennem de seneste år i den forstand, at man i højere grad end tidligere er blevet opmærksom på vigtigheden af at sondre mellem, om man indgår i et mere eksplorativt forløb, hvor man i samarbejde med leverandøren udvikler specifikke løsninger, eller om man køber en færdigudviklet standardvare. Flere kommuner giver således udtryk for, at de vil gå efter at anskaffe løsninger, som er blevet udviklet og er klar til direkte anvendelse i kommunen. Det kan eksempelvis betyde, at deres efterspørgsel koncentrerer sig om en allerede valgt platform, som man har gode erfaringer med, og som man således vil ønske at gøre brug af på nye diagnose-områder eller med ny funktionalitet. Herudover vil man som kommune i den bredere afsøgning af markedet være mere optaget af, om leverandørerne har referencer fra sammenlignelige kommuner, så man på den måde sikrer sig, at det er en moden løsning, som man anskaffer.

Det er således generelt vurderingen blandt de interviewede, at efterspørgsel efter digitale løsninger til understøttelse af træning vil blive større i de kommende år, men den vil være mere fokuseret og koncentreret omkring løsninger med dokumenteret sundhedsfaglig effekt, relevante referencer i forhold til organisatorisk og teknisk implementering og dokumentation for en høj grad af borgertilfredshed.

Enkelte af de interviewede vurderer, at kommunerne vil koncentrere deres diagnose-specifikke genoptræning på løsninger baseret på mobil sensor-teknologi, mens man vil kigge bredt blandt app og portal-baserede løsninger til at understøtte lettere foranstaltninger til genoptræning typisk efter serviceloven.

2.6.3 Øget fokus på apps og brug af borgernes eget udstyr

Samtlige af de interviewede leverandører giver udtryk for, at analysens inddeling af løsninger i teknologiarketyper er en meningsfuld måde at strukturere markedet for digitale træningsløsninger på. Flere af leverandørerne påpeger endvidere, at deres hidtidige erfaringer med kommunernes efterspørgsel har tilskyndet til produktudvikling i en retning, hvor den leverede løsning fleksibelt kan sættes sammen og afvikles på borgernes og kommunens eget udstyr som app og portal-løsninger, der evt. kan udvides med sensor-teknologi og afledt funktionalitet.

Betragtningen er, at leverandørerne kan gøre det nemt og billigt at komme i gang og nedbringe implementeringskompleksitet og omkostninger for kommuner og borgere ved at levere en løsning, der kan afvikles på eksisterende udstyr, men som samtidig rummer potentialet til en mere ambitiøs anvendelse, hvis kommunen (eller borgeren) vælger at tilkøbe sensorudstyr.

Det er således vurderingen, at de eksisterende løsninger på det danske marked over tid vil nærme sig hinanden i funktionalitet og teknologi i den forstand, at de løsninger, som i dag er afhængig af skræddersyede sensor-løsninger med tiden vil blive tilgængelige i en 'lettere' app og portal-udgave, mens det tilsvarende kan forventes, at nogle af de mere simple løsninger vil blive udvidet med mere funktionalitet til fjernmonitorering.

3 MARKEDSUDVIKLINGEN FREM MOD 2020

Som led i afdækningen af markedet for løsninger til digital understøttelse af træning er samtlige danske kommuner via en online-survey blevet bedt om at vurdere, hvordan deres efterspørgsel efter digitale træningsløsninger vil udvikle sig frem mod 2020. Konkret er kommunerne blevet bedt om at vurdere, om deres efterspørgsel vil være større, mindre eller uforandret sammenlignet med i dag.

3.1 Resume

Undersøgelsen viser, at fire ud af fem kommuner regner med at efterspørge flere løsninger de næste fire år og de kommuner, der efterspørger flere løsninger også er dem, der har størst bogførte udgifter på træningsområdet. Blandt de kommuner, der forventer at efterspørge flere løsninger, er godt halvdelen fortsat åbne over for at indgå i udviklingssamarbejde med leverandørerne i forbindelse med anskaffelsen af løsningen.

3.2 Kommunerne efterspørger flere løsninger

Undersøgelsen viser, at et flertal af kommunerne regner med at efterspørge flere digitale træningsløsninger over de kommende fire år:

Tabel 6: Kommunernes fremtidige efterspørgsel efter løsninger til digital understøttelse af træning

Hvordan forventer du, at din kommunes efterspørgsel efter digitale løsninger til at understøtte kroniker-rehabilitering eller genoptræning vil udvikle sig over de næste fire år?	
Vil efterspørge flere løsninger	79 pct. (49 ud af 62 kommuner)
Vil efterspørge det samme antal løsninger	7 pct. (4 ud af 62 kommuner)
Vil efterspørge færre løsninger	3 pct. (2 ud af 62 kommuner)
Ved ikke	11 pct. (7 ud af 62 kommuner)

Som led i undersøgelsen er de kommuner, som giver udtryk for at ville efterspørge flere digitale træningsløsninger frem mod 2020 endvidere blevet spurgt, om de i forbindelse med nyanskaffelser er åbne over for at indgå i udviklingssamarbejde med leverandørerne eller om de alene vil efterspørge standardløsninger. Undersøgelsen viser, at et lille flertal af kommuner fortsat er interesseret i at indgå i udviklingssamarbejde med leverandørerne:

Tabel 7: Kommunernes vilje til at indgå i udviklingssamarbejde i forbindelse med anskaffelse

Fordeling af de kommuner, som forventer at efterspørge flere løsninger ift. om de er villige til at indgå i udviklingssamarbejde med leverandøren	
Ja til udviklingssamarbejde	56 pct. (28 ud af 49 kommuner)
Nej til udviklingssamarbejde	44 pct. (21 ud af 49 kommuner)

3.3 Kendetegn for kommuner, der efterspørger flere løsninger

Ser man på de bogførte udgifter, som kommunerne afholder på genoptræningsområdet, synes der at være en sammenhæng mellem en kommunes udgiftsniveau per indbygger og viljen til at efterspørge flere digitale træningsløsninger fremadrettet. I hvert fald er det betegnende, at det gennemsnitlige

udgiftsniveau per indbygger er højere i de kommuner, som giver udtryk for at ville efterspørge flere løsninger end i de øvrige kommuner jfr. nedenstående tabel:

Tabel 8: Udgiftsniveau til genoptræning per borger fordelt på udviklingen i kommunal efterspørgsel

Efterspørgsel frem mod 2020 ¹²	Antal kommuner	Bogførte udgifter til genoptræning per borger i 2014
Flere løsninger m/udviklingssamarbejde	27	316 kr.
Flere løsninger u/udviklingssamarbejde	16	298 kr.
Samme antal løsninger	3	260 kr.
Færre løsninger	2	182 kr.
Ved ikke	6	243 kr.
Frasorteret	8	Ikke beregnet

Ser man på den andel af kommunens borgere, som er 67 år eller derover, synes der ikke at være nævneværdige forskelle mellem de kommuner, der efterspørger flere digitale træningsløsninger fremadrettet og dem, der ikke gør jfr. nedenstående tabel:

Tabel 9: Har kommuner, som efterspørger flere løsninger mange ældre medborgere?

Efterspørgsel frem mod 2020 ¹³	Gns. andel af kommunens borgere, som er 67 år eller derover
Flere løsninger m/udviklingssamarbejde	20 pct.
Flere løsninger u/udviklingssamarbejde	20 pct.
Samme antal løsninger	20 pct.
Færre løsninger	21 pct.
Ved ikke	18 pct.

Der synes ligeledes ikke at være nogen påviselig korrelation mellem den forventede stigning i andelen af ældre i en kommune og kommunens efterspørgsel efter digitale løsninger til digital genoptræning jfr. nedenstående tabel:

Tabel 10: Får kommuner, som efterspørger flere løsninger flere ældre frem mod 2020?

Efterspørgsel frem mod 2020 ¹⁴	Gns. ændring i andelen af borgere
---	-----------------------------------

¹² Tabellen er udarbejdet på baggrund af 62 kommuners besvarelse af en online survey og krydstabuleret med oplysninger fra Danmarks Statistik om kommunernes bogførte udgifter til genoptræning og vedligeholdelsestræning i 2014 (REGK53, konto nr. 4.82.001) samt oplysninger om kommunens indbyggertal i 4. kv. 2014 (FOLK1). 8 kommuner er frasorteret som 'outliers', da deres bogførte udgifter på konto 4.82.001 førte til gennemsnitlige udgifter per indbygger på under 100 kr.

¹³ Tabellen er udarbejdet på baggrund af 62 kommuners besvarelse af en online survey og krydstabuleret med oplysninger fra Danmarks Statistik om kommunens indbyggertal og aldersfordeling i 4. kv. 2015 (FOLK1); Pga. afrunding summerer tabellen ikke til 100 pct.

¹⁴ Tabellen er udarbejdet på baggrund af 62 kommuners besvarelse af en online survey og krydstabuleret med oplysninger fra Danmarks Statistik om kommunens indbyggertal og aldersfordeling i 4. kv. 2015 (FOLK1) samt Danmarks Statistiks prognose for befolkningssammensætningen i 4. kv. 2020 (FRKM115).

	på 67 år eller derover i kommunen i perioden fra 2015 – 2020 (i procentpoint)
Flere løsninger m/udviklingssamarbejde	3,4
Flere løsninger u/udviklingssamarbejde	3,6
Samme antal løsninger	3,2
Færre løsninger	3,8
Ved ikke	3,8

Ser man på antallet af løsninger, som de enkelte kommuner har i drift i dag ser der heller ikke ud til at være nogen nævneværdig sammenhæng til kommunens fremadrettede efterspørgsel efter løsninger, hvilket fremgår af nedenstående tabel:

Tabel 11: Har kommuner som efterspørger flere løsninger mange eller få i forvejen?

Efterspørgsel frem mod 2020	Gns. antal løsninger til digital understøttelse af træning i drift i kommunen
Flere løsninger m/udviklingssamarbejde	1,6
Flere løsninger u/udviklingssamarbejde	1,6
Samme antal løsninger	2,0
Færre løsninger	1,5
Ved ikke	1,0

Endelig er det blevet undersøgt, om det spiller en rolle for kommunens fremadrettede efterspørgsel efter løsninger, at kommunen allerede bruger en eller flere løsninger til helt eller delvist at erstatte holdtræning baseret på fremmøde.

Tabel 12: Er kommuner som efterspørger flere løsninger ivrige til at substituere fremmødetræning?

Efterspørgsel frem mod 2020	Digitale løsninger substituerer helt eller delvist frem- mødetræning
Flere løsninger m/udviklingssamarbejde	25 pct.
Flere løsninger u/udviklingssamarbejde	29 pct.
Samme antal løsninger	50 pct.
Færre løsninger	0 pct.
Ved ikke	0 pct.

Som det fremgår af tabellen, er der ikke nogen entydig sammenhæng mellem, om kommunen anvender digitale træningsløsninger til substitution af fremmødetræning og kommunens efterspørgsel efter digitale løsninger frem mod 2020.

4 STAMOPLYSNINGER FOR LEVERANDØRER

I denne del præsenteres detaljerede stamoplysninger for de leverandører, der er identificeret som havende en betydelig tilstedeværelse på det danske marked for løsninger til digital understøttelse af træning i kommunalt regi.

4.1 App- og portalteknologi

I det nedenstående beskrives følgende leverandører med løsninger inden for kategorien "app- og portalbaseret teknologi":

- Digifys DK A/S
- AidCube ApS
- Dansk center for strategisk forskning i type 2-diabetes
- Cognisoft ApS
- MobileFitness A/S
- LivaLife ApS
- ExorLive AS
- HAPPYneuron SAS – Groupe SBT

Tabel 13: Digifys DK A/S

Digifys DK A/S	
Løsninger	DigiRehab
Relevante diagnoser	Alment svækkede ældre
Tilstedeværelse i lande	Danmark
Antal ansatte	1 ¹⁵
Etableringsår	2014
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	372.924 DKK (10/2014-06/2015)
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	Ikke oplyst
Eksempler på kommunale kunder	Aalborg Kommune Hjørring Kommune Frederikshavn Kommune Gribskov Kommune Rudersdal Kommune
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	2 pct.
Pilot	2 pct.

¹⁵ Det fremgår af årsregnskabet, at der i 2014 ingen ansatte har været i selskabet, som dog har en administrerende direktør, der tælles med i antallet af ansatte.

Har været i brug men anvendes ikke længere	0 pct.
Har aldrig været anvendt	88 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	9 pct.

Table 14: Danish center for strategic research in type 2 diabetes

Danish center for strategic research in type 2 diabetes	
Løsninger	InterWalk
Relevante diagnoser	Diabetes
Tilstedeværelse i lande	Danmark
Antal ansatte	-
Etableringsår	-
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	-
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	-
Eksempler på kommunale kunder	-
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	11 pct.
Pilot	2 pct.
Har været i brug men anvendes ikke længere	0 pct.
Har aldrig været anvendt	79 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	9 pct.

Det er værd at bemærke, at InterWalk ikke udbydes af en virksomhed på traditionelle markedsvilkår. Løsningen er derimod en del af et forskningsprogram, der udføres i regi af Dansk Center for Strategisk Forskning i Type 2 Diabetes. Der ligger således ikke kommercielle ambitioner bag tilbuddet og man har i regi af forskningsprojektet ikke prioriteret ressourcer til at give de enkelte kommuner adgang til de data, som borgeren genererer i forbindelse med brug af løsningen.

Table 15: Cognisoft ApS

Cognisoft ApS	
Løsninger	Afasi-assistent
Relevante diagnoser	Apopleksi
Tilstedeværelse i lande	Danmark Sverige Norge Finland
Antal ansatte	1
Etableringsår	1990 som enkeltmandsvirksomhed 2010 som anpartsselskab
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	-4.494.000 DKK (2014)
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	-

Tabel 16: AidCube ApS

AidCube ApS	
Løsninger	HomeRehab
Relevante diagnoser	KOL
Tilstedeværelse i lande	Danmark
Antal ansatte	2
Etableringsår	2013
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	585.717 DKK (2014)
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	13
Eksempler på kommunale kunder	Skive Kommune Høje-Taastrup Kommune Gladsaxe Kommune Københavns Kommune Frederiksberg Kommune Aarhus Kommune Frederikssund Kommune Ishøj Kommune Randers Kommune Silkeborg Kommune Thisted Kommune Ærø Kommune
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	7 pct.
Pilot	7 pct.
Har været i brug men anvendes ikke længere	2 pct.
Har aldrig været anvendt	79 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	5 pct.

Tabel 17: Mobile Fitness A/S

Mobile Fitness A/S	
Løsninger	Genoptræn.dk
Relevante diagnoser	Skulder- og knæpatienter
Tilstedeværelse i lande	Danmark
Antal ansatte	4
Etableringsår	2005
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	2.276.746 DKK (2014)
Evt. dansk forhandler	-

¹⁶ Løsningen er ikke indgået i survey til kommunerne, men enkelte kommuner har anført, at de anvender denne løsning.

Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	4
Eksempler på kommunale kunder	Odense Kommune Middelfart Kommune Haderslev Kommune Sønderborg Kommune
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	7 pct.
Pilot	0 pct.
Har været i brug men anvendes ikke længere	11 pct.
Har aldrig været anvendt	78 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	11 pct.

Tabel 18: Liva Life ApS

Liva Life ApS	
Løsninger	Liva
Relevante diagnoser	Diabetes, KOL, hjerte-kar og overvægt
Tilstedeværelse i lande	Danmark
Antal ansatte	4
Etableringsår	2008
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	-1.477.060 DKK (2014)
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	Ikke oplyst
Eksempler på kommunale kunder	Vejle Kommune Fredericia Kommune Nyborg Kommune Sønderborg Kommune Nordfyns Kommune Aabenraa Kommune
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	0 pct.
Pilot	6 pct.
Har været i brug men anvendes ikke længere	0 pct.
Har aldrig været anvendt	94 pct. ¹⁷
Ved ikke / Ubesvaret	0 pct.

Tabel 19: ExorLive AS (Norge)

ExorLive AS (Norge)	
Løsninger	ExorLive ExorLive Personal
Relevante diagnoser	Bred vifte af træningsbehov
Tilstedeværelse i lande	Norge, Danmark, Sverige

¹⁷ Løsningen er ikke indgået i survey til kommunerne, da den først er blevet identificeret i forbindelse med gennemførelsen af denne. Tallene for den kommunale anvendelse er derfor baseret på desk research.

Antal ansatte	14
Etableringsår	2003
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	11.709.000 NOK (2014)
Evt. dansk forhandler	ExorLive Danmark
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	81
Eksempler på kommunale kunder	Mange
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	80 pct.
Pilot	0 pct.
Har været i brug men ikke længere	5 pct.
Har aldrig været anvendt	15 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	0 pct.

Tabel 20: HAPPYneuron SAS – Groupe SBT (Frankrig)

HAPPYneuron SAS – Groupe SBT (Frankrig)	
Løsninger	HAPPYneuron Pro MyHAPPYneuron
Relevante diagnoser	Apopleksi
Tilstedeværelse i lande	Frankrig USA Tyskland Rusland Spanien Irland Danmark
Antal ansatte	13
Etableringsår	2012
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	1.140.180 EUR (2014)
Evt. dansk forhandler	Professionel Hjernetræning I/S
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	4
Eksempler på kommunale kunder	Billund Kommune Thisted Kommune Herning Kommune Aabenraa Kommune
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	40 pct.
Pilot	0 pct.
Har været i brug men ikke længere	3 pct.
Har aldrig været anvendt	51 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	7 pct.

4.2 Fast sensorbaseret teknologi

I det nedenstående beskrives følgende leverandører med løsninger inden for kategorien "fast, sensorbaseret teknologi":

- Welfare Denmark ApS
- Mitii Development A/S
- DigiCorpus ApS

Tabel 21: Welfare Denmark ApS

Welfare Denmark ApS	
Løsninger	Virtuel Genoptræning
Relevante diagnoser	Knæ- og hoftepatienter KOL Alment svækkede ældre m.fl.
Tilstedeværelse i lande	Danmark, Norge, Sverige, Østrig
Antal ansatte	1
Etableringsår	2012
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	505.866 DKK (2014)
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	30
Eksempler på kommunale kunder	Esbjerg Kommune Københavns Kommune Aarhus Kommune Odense Kommune Aalborg Kommune
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	14 pct.
Pilot	3 pct.
Har været i brug men ikke længere	15 pct.
Har aldrig været anvendt	63 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	5 pct.

Tabel 22: Mitii Development A/S

Mitii Development A/S	
Løsninger	Mitii
Relevante diagnoser	Apopleksi og cerebral parese
Tilstedeværelse i lande	Danmark
Antal ansatte	3
Etableringsår	2009
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	401.243 DKK (2014)
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	Ikke oplyst

Eksempler på kommunale kunder	Helsingør Kommune Hillerød Kommune (børn) Holbæk Kommune (børn)
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	0 pct.
Pilot	7 pct.
Har været i brug men ikke længere	7 pct.
Har aldrig været anvendt	82 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	4 pct.

Tabel 23: DigiCorpus ApS

DigiCorpus ApS	
Løsninger	DigiCorpus
Relevante diagnoser	Knæ- og hoftealloplastik Meniskartroskopi Kroniske lidelser herunder parkinsonisme og KOL Hverdagsrehabilitering samt alment svækkede ældre
Tilstedeværelse i lande	Danmark
Antal ansatte	3
Etableringsår	2012
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	141.318 DKK (2014)
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	-
Eksempler på kommunale kunder	Københavns Kommune Lejre Kommune
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	2 pct.
Pilot	0 pct.
Har været i brug men ikke længere	4 pct.
Har aldrig været anvendt	84 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	11 pct.

4.3 Mobil sensorbaseret teknologi

I det nedenstående beskrives følgende leverandører med løsninger inden for kategorien "mobil, sensorbaseret teknologi":

- iCURA ApS

Tabel 24: iCURA ApS

iCURA ApS	
Løsninger	iCura Trainer iCura Activity

	iCura u-cam
Relevante diagnoser	Knæ- og hoftealloplastik
Tilstedeværelse i lande	Danmark
Antal ansatte	8
Etableringsår	2013
Omsætning i seneste offentliggjorte regnskabsår	210.554 DKK (2014)
Evt. dansk forhandler	-
Antal kommunale kunder efter egne oplysninger	6
Eksempler på kommunale kunder	Gentofte Kommune Aarhus Kommune Rudersdal Kommune Gladsaxe Kommune Roskilde Kommune Københavns Kommune
Kommunal anvendelse fordelt på:	
I drift	4 pct.
Pilot	4 pct.
Har været i brug men ikke længere	2 pct.
Har aldrig været anvendt	86 pct.
Ved ikke / Ubesvaret	5 pct.

CONSULTING
TECHNOLOGY
INNOVATION

We Make the Difference

An employee-owned firm of over 2,500 people, we operate globally from offices across the Americas, Europe, the Nordics, the Gulf and Asia Pacific.

We are experts in energy, financial services, life sciences and healthcare, manufacturing, government and public services, defence and security, telecommunications, transport and logistics.

Our deep industry knowledge together with skills in management consulting, technology and innovation allows us to challenge conventional thinking and deliver exceptional results that have a lasting impact on businesses, governments and communities worldwide.

Our clients choose us because we don't just believe in making a difference.

We believe in making *the* difference.

Corporate headquarters

123 Buckingham Palace Road
London SW1W 9SR
United Kingdom
+44 20 7730 9000

paconsulting.com

This document has been prepared by PA on the basis of information supplied by the client and that which is available in the public domain. No representation or warranty is given as to the achievement or reasonableness of future projections or the assumptions underlying them, management targets, valuation, opinions, prospects or returns, if any. Except where otherwise indicated, the document speaks as at the date hereof.

**© PA Knowledge Limited 2015.
All rights reserved.**

This document is confidential to the organisation named herein and may not be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise without the written permission of PA Consulting Group. In the event that you receive this document in error, you should return it to PA Consulting Group, 123 Buckingham Palace Road, London SW1W 9SR. PA accepts no liability whatsoever should an unauthorised recipient of this document act on its contents.